

Київський університет імені Бориса Грінченка  
Інститут людини  
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти

«ЗАТВЕРДЖУЮ»  
Проректор з науково-методичної та  
навчальної роботи  
О. Б. Жильцов  
« 13 » 08 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Педагогіка: Інклюзивна освіта»

для студентів

спеціальності	035 Філологія (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	першого (бакалаврського) (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	035.01.01 Українська мова та література (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	035.01 Українська мова та література (назва спеціалізації)

Київ – 2022



**Розробники:**

Софій Н.З., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Найда Ю.М., старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

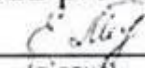
**Викладачі:**

Софій Н.З., доцент кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Найда Ю.М., старший викладач кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри спеціальної та інклюзивної освіти

Протокол від 12.01.2022 р. №1

Завідувач кафедри  (Олена Мартинчук)  
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми 035.01.01 Українська мова та література)

(назва освітньої програми)

\_\_ . \_\_ . 2022 р.

Керівник освітньої програми \_\_\_\_\_ (Михайло Вінтонів)  
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.02. 2022 р.

Заступник директора  (Роман Павлюк)  
(підпис)

## 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Інклюзивна освіта		
Вид дисципліни	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	2/ 60	
Курс	2	-
Семестр	4	-
Обсяг кредитів	2	-
Обсяг годин, в тому числі:	60	-
Аудиторні	28	-
Модульний контроль	4	-
Семестровий контроль	5	-
Самостійна робота	23	-
Форма семестрового контролю	екзамен	-

## 2. Мета та завдання навчальної дисципліни

**Мета:** сприяти оволодінню основами науково та методично обґрунтованих підходів до розбудови інклюзивного процесу з опорою на вітчизняний та міжнародний досвід; оволодіння змістом сучасних ефективних підходів та технологій для подолання обмеження участі учнів з особливими освітніми потребами в освітньому процесі.

**Завдання:** Відповідно до освітньо-професійної програми 035.01.01 Українська мова і література для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

– *формувати загальні компетентності:*

ЗК1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК5. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК8. Здатність працювати в команді та автономно.

ЗК11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

– *формувати фахові компетентності:*

ФК2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК6. Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мову (и), що вивчається(ються), в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і реєстрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.

ФК11. Здатність до надання консультацій з дотримання норм літературної мови та культури мовлення.

ФК12. Здатність до організації ділової комунікації

ФК17. Прикладні компетентності: Інформаційна комунікативно-технічна компетенція: обізнаність щодо сучасних технологій та програмного забезпечення для роботи в мережі Інтернет, з банками перекладацької пам'яті, корпусами, електронними словниками і базами даних.

ФК18. Методична і психолого-педагогічна компетенція: знання закономірностей розвитку особистості, формування психічних процесів пам'яті, мислення, уяви, почуттів і психічних основ вивчення мови.

ФК19. Лінгво-прикладна компетенція передбачає: володіння лінгводидактичними вміннями, методичними прийомами та організаційними технологіями, необхідними для ефективної роботи в освітніх закладах).

– *забезпечувати набуття практичних навичок при формуванні інклюзивних компетентностей.*

### **3. Програмні результати навчання**

ПРН2. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.

ПРН3. Організовувати процес свого навчання й самоосвіти

ПРН5. Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та

релігій, прибічниками різних політичних поглядів тощо.

ПРН6. Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих завдань і проблем професійної діяльності.

ПРН11. Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземною (іноземними) мовами

#### 4. Структура навчальної дисципліни

##### Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
<b>Модуль 1</b> <b>«Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти»</b>							
Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти.	6	2		2			3
Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах.	6	2	2				3
Тема 3. Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.	6	2	2				3
Модульний контроль.	2						
<b>Разом</b>	<b>23</b>	<b>6</b>	<b>4</b>	<b>2</b>			<b>9</b>
<b>Модуль 2</b> <b>«Супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання»</b>							
Тема 4. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.	6	2		2			4
Тема 5. Команда психолого-педагогічного супроводу та організація взаємодії в інклюзивному процесі.	6	2	2				3

Тема 6. Роль та форми взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням.	6	2		2			4
Тема 7. Технології інклюзивного навчання на уроках української мови та літератури.	6	2	2				3
Модульний контроль.	2						
Разом	32	8	4	4			14
Семестровий контроль.	5						
Усього за навчальну дисципліну «Інклюзивна освіта».	60	14	8	6	-	-	23

## 5. Програма навчальної дисципліни

### Модуль 1

#### «Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти»

#### Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти.

Визначення понять «інтеграція», «соціальна інтеграція», «інклюзія», «інклюзивна освіта», «інклюзивне навчання», «особливі освітні потреби». Інклюзивна освіта як модель соціального устрою. Історичне підґрунтя інклюзивної освіти. Соціальна та медична моделі інвалідності. Основні принципи інклюзивної освіти.

**Ключові слова:** діти з особливими потребами, інтеграція, освітня інтеграція, соціальна інтеграція, інклюзія, інклюзивна освіта, інклюзивне навчання.

*Рекомендована основна література [2,5]*

*Рекомендована додаткова література [13,17,22]*

#### Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах.

Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти: Загальна Декларація прав людини (1948), Конвенція про боротьбу з дискримінацією в галузі освіти (1960), Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права (1966), Конвенція про права дитини (1989), Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (1993), Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006), Саламанська декларація про принципи, політику та практичну діяльність у галузі освіти осіб з особливими освітніми потребами, Конвенція ООН про права людей з інвалідністю: Стаття 24 «Освіта». Концепції інклюзивної освіти у документах ЮНЕСКО, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Світового банку, а також Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).

Аналіз освітньої політики щодо забезпечення рівного доступу дітям з особливими освітніми потребами та /чи інвалідністю до якісної освіти (на прикладі Канади, Іспанії, Чехії).

**Ключові слова:** Саламанська декларація, ООН і ЮНЕСКО, інклюзивне освітнє середовище, рівні можливості, права осіб з інвалідністю, реформа системи освіти, освітні послуги.

*Рекомендована основна література [2,5]*

*Рекомендована додаткова література [6,12,14]*

### **Тема 3. Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.**

Інклюзивне спрямування реформи української системи освіти. Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.

Інклюзивна освіта як система відповідальної, безперешкодної, мобільної та особистісно орієнтованої освіти. Інституції, традиції, політика в сфері освіти. Правовий та соціальний підходи як основа для забезпечення права дітей та молоді з інвалідністю на освіту.

Процеси інтеграції спеціальної та загальної педагогіки у контексті нової української школи (НУШ). Переваги та виклики інклюзивної освіти.

**Ключові слова:** реформа освіти, доступність освіти, особи з інвалідністю, інтеграція спеціальної та загальної педагогіки, освітні послуги, нова українська школа (НУШ), діти з особливими освітніми потребами.

*Рекомендована основна література [4,5]*

*Рекомендована додаткова література [7,8,22]*

## **Модуль 2**

### **«Супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання».**

#### **Тема 4. Індивідуальна програма розвитку як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії учнів з ООП.**

Індивідуальна програма розвитку (ІПР) дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії. Технологія розроблення індивідуальної програми розвитку. Короткотривалі та довготривалі цілі для планування участі. Пріоритети вибору SMART-цілей. Етапи виконання індивідуальної програми розвитку. Моніторинг виконання індивідуальної програми розвитку. Індивідуальний навчальний план. Індивідуальна навчальна програма.

**Ключові слова:** індивідуальна програма розвитку, освітня траєкторія, індивідуальний навчальний план, індивідуальна навчальна програма.

*Рекомендована основна література [1, 5]*

*Рекомендована додаткова література [11, 24, 26, 27]*

## **Тема 5. Команда психолого-педагогічного супроводу та організація взаємодії в інклюзивному процесі.**

Основні завдання та функції команди психолого-педагогічного супроводу. Склад команди психолого-педагогічного супроводу. Організація роботи команди психолого-педагогічного супроводу. Партнерські засади в роботі фахівців команди супроводу та батьків дітей з особливими потребами. Форми взаємодії фахівців між собою та з батьками в умовах інклюзивного навчання.

*Ключові слова:* команда психолого-педагогічного супроводу, асистент вчителя, асистент дитини, спеціальний педагог, партнерство.

*Рекомендована основна література [1, 5]*

*Рекомендована додаткова література [3, 10, 11, 21]*

## **Тема 6. Особливості взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням.**

Рівень підтримки на основі комплексної оцінки потреб дитини. Моделі діяльності асистента вчителя. Асистент вчителя як учасник освітнього процесу; асистент дитини як відповідальний за соціальний супровід дитини.

Спільне викладання та його види.

*Ключові слова:* асистент вчителя, асистент дитини, спеціальний педагог, партнерство.

*Рекомендована основна література [3, 5]*

*Рекомендована додаткова література [1, 2, 25, 29]*

## **Тема 7. Технології інклюзивного навчання на уроках української мови та літератури.**

Соціальна і навчальна участь учнів з особливими освітніми потребами.

Основи теорії множинного інтелекту. Диференційоване викладання: множинні способи представлення навчального матеріалу, множинні способи представлення результату та залучення усіх учнів. Роль адаптацій та модифікацій для подолання обмеження участі у навчанні учнів з особливими освітніми потребами. Види адаптацій та модифікацій.

*Ключові слова:* соціальна участь, навчальна участь, диференційоване викладання, адаптації, модифікації, подолання обмеження участі.

*Рекомендована основна література [3, 5]*

*Рекомендована додаткова література [1, 2, 25, 28]*



## 6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів з дисципліни «Інклюзивна освіта».

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість	кількість одиниць	максимальна кількість
Відвідування лекцій	1	3	3	4	4
Відвідування семінарських занять	1	2	2	2	2
Відвідування практичних занять	1	1	1	2	2
Робота на семінарському занятті	10	2	20	2	20
Робота на практичному занятті	10	1	10	2	20
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	4	20
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Разом		-	76	-	93

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

### Модуль 1.

#### Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти.

Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти (3 год.).

*Завдання:* опрацюйте відео за посиланням  
<https://www.youtube.com/watch?v=8HPh4RoV63s>

Напишіть есе на тему: «Чому важлива інклюзивна освіта?».

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0, 75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та	Виступ дає чітко розуміння позиції	Виклад думок	Виклад позиції автора відсутній.

	зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми есе.	автора з даної теми есе.	присутній, але не дає розуміння позиції автора.	
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	3	2,5	2	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах (3 год.).

*Завдання:* опрацюйте статтю 24 Конвенції про права осіб з інвалідністю (зауваження загального порядку № 4 2016, додається). Назвіть основні чинники, що перешкоджають доступу осіб з інвалідністю до інклюзивної освіти.

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Актуальність наповнення</b>	Уся інформація пов'язана з темою та полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація пов'язана з темою, і більшість полегшує її розуміння. Уся інформація має посилання на джерело.	Уся інформація стосується теми. Більшість інформації має посилання на джерело.	Уся інформація не стосується теми АБО декілька фактів не містять посилання на джерело.

<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
<b>Структурні елементи</b>	Усі структурні елементи чітко описані з усіма відповідними деталями.	Усі структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Більшість структурні елементи чітко описані з відповідними деталями.	Структурні елементи не описані АБО більшість не має достатньої деталізації.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Дані</b>	Професійний вигляд та точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне представлення даних у таблицях та/або схемах. Дані маркуються та мають заголовки.	Точне подання даних у письмовій формі, але схеми та таблиці не представлені.	Дані не відображаються АБО є неточними.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

Тема 3. Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (3 год.).

*Завдання:* опрацюйте документ «Концептуальні засади реформи середньої школи». Визначте, які принципи та підходи визначені в концепції відповідають засадничим положенням інклюзивної освіти. Обґрунтуйте свою відповідь на прикладі одного з визначених вами принципів або підходів.

Режим доступу:

<https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (3 бала)	Відповідає стандартам (2,5)	Наближення до стандартів (2)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Виступ дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння	Виклад позиції автора відсутній.

			позиції автора.	
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

## Модуль 2.

### Супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання.

Тема 4. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії (4 год.).

*Завдання:* визначте власну ціль професійного розвитку на найближчі кілька років. Сформулюйте її за принципом SMART, проаналізуйте її досяжність, вимірюваність, персоналізованість та орієнтацію на результат.

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (3 бала)	Відповідає стандартам (2,5)	Наближення до стандартів (2)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Виступ дає чітке розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0

<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

Тема 5. Команда психолого-педагогічного супроводу та організація взаємодії в інклюзивному процесі (3 год.).

*Завдання:* складіть перелік бар'єрів, які можуть заважати ефективній співпраці педагогів між собою та педагогів і батьків. Розкрийте, які з названих бар'єрів можна уникнути та запропонуйте в який спосіб.

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (3 бала)	Відповідає стандартам (2,5)	Наближення до стандартів (2)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Виступ дає чітко розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0

<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

Тема 6. Роль та форми взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням (4 год.).

*Завдання:* розробіть презентацію на тему «Взаємодія вчителя та асистента вчителя під час інклюзивного навчання: перспективи та виклики».

*Форма подання:* вкладена презентація .

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (1 бала)	Відповідає стандартам (0,75)	Наближення до стандартів (0,5)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми есе.	Виступ дає чітке розуміння позиції автора з даної теми есе.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	3	2,5	2	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

Тема 7. Технології інклюзивного навчання на уроках української мови та літератури (3 год.)

*Завдання:* перегляньте фільм «Людина дощу» (режисер - Баррі Левінсон, 1988р.). Наведіть приклади адаптацій та /чи модифікацій, які б ви застосовували для головного героя під час уроків.

*Форма подання:* вкладений файл у форматі \* doc, docx, або фото робочого зошита подається у форматі JPEG окремо або вставленого в формат \* doc, docx.

*Критерії оцінювання:*

Критерії оцінювання	Вищий стандарт (3 бала)	Відповідає стандартам (2,5)	Наближення до стандартів (2)	Нижче стандартів (0)
<b>Позиція автора</b>	Виклад позиції дає чітко та зрозуміле висловлювання позиції автора щодо теми.	Виступ дає чітко розуміння позиції автора з даної теми.	Виклад думок присутній, але не дає розуміння позиції автора.	Виклад позиції автора відсутній.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Розкриття теми</b>	Творчо розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	Розкрито тему та викладено основні моменти для обговорення.	В есе викладено деякі моменти для обговорення.	В есе не розкрито тему.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматичне оформлення</b>	Студент/ка не допускає помилок	Студент/ка робить 1-2 помилки	Студент/ка робить 3-4 помилки	Студент/ка робить більше 4 помилок.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Всього</b>	<b>5 балів</b>			

### 6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

№ МКР	Форма проведення	Критерії оцінювання	Кількість балів
МКР 1	Тестування «Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти» (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання	1 бал/ правильна відповідь, макс. – 25 б.
МКР 2	Тестування «Інклюзивне навчання як сфера відповідальності держави й громадянського суспільства» (25 тестових завдань)	Правильна відповідь на тестове завдання	1 бал/ правильна відповідь, макс. – 25 б.

### 6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Письмова.

#### ***Критерії оцінювання завдань***

*За перше завдання (репродуктивного характеру) – тах 10 балів за правильну відповідь, яка демонструє знання і розуміння теоретичного матеріалу.*

*За друге завдання (аналітичне) – тах 10 балів за правильну, розгорнуту відповідь, з наявним аналізом та аргументацією власної позиції щодо змісту питання.*

*За третє завдання (практичне) – тах 20 балів за правильну, розгорнуту відповідь, яка на достатньо високому рівні презентує сформованість у студента професійних компетентностей у сфері навчання, виховання і розвитку дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.*



## 6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

### *Питання репродуктивного і аналітичного характеру*

1. Назвати основні міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти з позиції забезпечення прав людини.
2. Розкрити роль Саламанської декларації для розвитку інклюзивної освіти.
3. Назвати основні концепції інклюзивної освіти у документах ЮНЕСКО, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Світового банку, а також Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР).
4. Дати визначення поняття «інклюзивне навчання».
5. Дати визначення поняття «інклюзивне освітнє середовище».
6. Дати визначення поняття «особа з особливими освітніми потребами».
7. Охарактеризувати мету створення команди психолого-педагогічного супроводу дитини з ООП у закладі загальної освіти та вказати її склад.
8. Охарактеризувати мету розроблення індивідуальної програми розвитку (ІПР) учня з особливими освітніми потребами.
9. Розкрити переваги інклюзивного навчання для дітей з особливими освітніми потребами, їхніх батьків та інших учасників освітнього процесу.
10. Розкрити переваги інклюзивного навчання для суспільства.
11. Розкрити модель партнерських відносин між закладом загальної середньої освіти та іншими закладами й установами з метою організації інклюзивного освітнього середовища.
12. Назвати бар'єри, що можуть виникнути на шляху поширення інклюзивного навчання.
13. Назвати основні етапи організації інклюзивного навчання у закладі освіти.
14. Назвати можливі бар'єри у закладі освіти на шляху до запровадження інклюзивного навчання та вказати шляхи подолання чи попередження.
15. Вказати документи, що забезпечують Правове забезпечення архітектурної доступності в Україні.
16. Розкрити пріоритети вибору SMART-цілей під час розроблення ІПР.
17. Розкрити основні завдання та функції команди психолого-педагогічного супроводу.
18. Розкрити участь асистента вчителя як учасника освітнього процесу під час інклюзивного навчання.
19. Розкрити участь асистента дитини як учасника освітнього процесу під час інклюзивного навчання.

20. Розкрити участь батьків дитини з ООП як учасників освітнього процесу під час інклюзивного навчання.
21. Назвати основні моделі діяльності асистента вчителя.
22. Розкрити роль адаптацій та модифікацій для подолання обмеження участі у навчанні учнів з особливими освітніми потребами.
23. Назвати основні види адаптацій та модифікацій.

*Питання практичного характеру*

1. Спроекувати етапи соціального залучення учня з особливими освітніми потребами (на основі кейсу учня)
2. Спроекувати етапи навчального залучення учня з особливими освітніми потребами (на основі кейсу учня)
3. Проаналізувати ситуацію та правомірність дій адміністрації закладу, посилаючись на законодавчі та нормативно-правові акти (на основі кейсу учня)
4. Розробити адаптації/та чи модифікації для уроків української мови та літератури (на основі кейсу учня)
5. Розробити методи реалізації формульованого оцінювання для уроків української мови та літератури (на основі кейсу учня).

### 6.6 Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
<b>A</b>	<b>90-100</b> балів	<b>Відмінно</b> – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
<b>B</b>	<b>82-89</b> балів	<b>Дуже добре</b> – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
<b>C</b>	<b>75-81</b> балів	<b>Добре</b> – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
<b>D</b>	<b>69-74</b> балів	<b>Задовільно</b> – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
<b>E</b>	<b>60-68</b> балів	<b>Достатньо</b> – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)

<b>FX</b>	<b>35-59</b> балів	<b>Незадовільно з можливістю повторного складання</b> – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
<b>F</b>	<b>1-34</b> балів	<b>Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу</b> – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

### 7. Навчально-методична картка з дисципліни «Інклюзивна освіта»

Разом: 60 год., лекції – 14 год., семінарські заняття – 8 год., практичні заняття - 6 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 23 год., семестровий контроль – 5 год.

Модулі	Модуль 1			Модуль 2			
Назва модуля	Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти			Супровід та підтримка учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному освітньому просторі			
Кіл. балів за модуль	76			93			
Теми	1	2	3	4	5	6	7
Теми лекцій	Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти (16.)	Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах (16.)	Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти (16.)	Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії(16.)	Командна психолого-педагогічного супроводу та організація взаємодії в інклюзивному процесі (16.)	Роль та форми взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням (16.)	Технології інклюзивного навчання на уроках української мови та літератури з урахуванням особливих освітніх потреб учнів(16.)
Теми семінар. занять		Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних	Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзив		Командна психолого-педагогічного супроводу та організація		Технології інклюзивного навчання на уроках української

		документах (16.)	освіти (16.)		взаємодії в інклюзивному процесі (16.)		мови та літератури з урахуванням особливих освітніх потреб учнів(16.)
Робота на сем.		10 балів	10 балів		10 балів		10 балів
Теми практичних занять	Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти (16.)			Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації інди- відуальної освітньої траєкторії (16)		Роль та форми взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням (16.)	
Робота на практичному занятті	10 балів			10 балів		10 балів	
Сам.роб.	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
Види пот.контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)			Модульна контрольна робота 2 (25 балів)			

**Всього:** 169 балів.  $K = 169/60 = 2,81$

## 8. Рекомендовані джерела

Основна (базова):

1. Асистент учителя в інклюзивному класі: навчально-методичний посібник [Електронний ресурс] / Н.М. Дятленко, Н.З. Софій, О.В. Мартинчук, Ю.М. Найда, під заг. ред. М.Ф. Войцехівського.- К.: ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 172 с. – Режим доступу: [http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist\\_teacher\\_4\\_All\\_print.pdf](http://nmcio.ippo.kubg.edu.ua/wp-content/uploads/2015/05/Assist_teacher_4_All_print.pdf)
2. Байда Л.Ю. Інвалідність та суспільство: навч.-метод. посіб. / Л.Ю.Байда, О.В. Красюкова-Еннс, С.Ю. Буров та ін. / За заг. ред. Л.Ю.Байди, О.В.Красюкової-Еннс. – К., 2012. – 216 с. Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/36/>
3. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / Тім Лорман, Джоан Дешлер, Девід Харві; пер. з англ. [Електронний ресурс] – К.: СПД-ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с. – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/37/>
4. Нова українська школа : поради для вчителя / [Н. З. Софій, О. В. Онопрієнко, Ю. М. Найда та ін.; за заг. ред. Н. М. Бібік]. – К. : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. — 206 с. – Режим доступу: <http://nus.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/NUSH-poradnyk-dlya-vchytelya.pdf>
5. Порошенко М.А. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019.- 300с.

## 9. Додаткові джерела:

1. Данілявічутє Е.А. Стратегії викладання в інклюзивному навчальному закладі: [навч.-метод. посіб.] / Е.А. Данілявічутє, С.В. Літовченко / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 360 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»)
2. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда / За заг. ред. Колупаєвої А. А. – Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
3. Єфімова С.М. Лідерство та інклюзивна освіта: [навч.-метод. посіб.] / С.М. Єфімова, С.В. Корольок / За заг. ред. А.А. Колупаєвої. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди»», 2011. – 164 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
4. Гіперактивна дитина у класі. Стратегії реагування та організація навчального середовища : методичні рекомендації / Укладачі: Ферт О., Рибак Ю.
5. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного

- образования детей / [Г. Булат, А. Кара А., В. Соловей и др.]. – Часть 1. – Кишинев, 2016. – 168 с.
6. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного образования детей / [Г. Булат, С. Курилов, Н. Букун и др.]. – Часть 2. – Кишинев, 2016. – 196 с.
7. Инклюзивное образование : метод. пособ. для непрерывного обучения дидактических кадров, работающих в области инклюзивного образования детей / [А. Ефтоди, А. Балан, А. Кара и др.]. – Часть 3. – Кишинев, 2016. – 128 с.
8. Індекс інклюзії : розвиток навчання та участі в життєдіяльності шкіл : посіб. / Тоні Бут; пер. з англ. – К. : ТОВ Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 190 с. – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/264/>
9. Диференційоване викладання в інклюзивному навчальному закладі : навч.-метод. посіб. / О. М. Таранченко, Ю. М. Найда / За заг. ред. Колупасової А. А. – Київ : Видавнича група «А.С.К.», 2012. – 124 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
10. Луценко І.В. Актуальні питання діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі / І. В. Луценко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2016. – №4. – С. 7–13.
11. Луценко І. Організаційні та нормативно-правові аспекти діяльності різнопрофільних фахівців в інклюзивному навчальному закладі / І. Луценко // Особлива дитина: навчання та виховання. – 2015. – №2 (74). – С. 35–44.
12. Мартинчук О.В. Підготовка фахівців зі спеціальної освіти до професійної діяльності в умовах інклюзивного освітнього середовища : монографія / О. В. Мартинчук. – К.: Вид-во учбової літератури, 2018. – 420 с. (на кафедрі)
13. Мартинчук О.В. Інклюзивна педагогіка в контексті розвитку сучасного наукового знання про освіту / О.В. Мартинчук // Освітологія: українсько-польський щорічник (5). – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка. – С. 147-151. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/16504/>
14. Миронова С.П. Педагогіка інклюзивної освіти: навч.-метод. посібник / С.П. Миронова. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2016. – 163 с.
15. Модуль. Доступність та універсальний дизайн / О. Красюкова-Еннс, Я. Грибальський, Л. Байда, В. Азін [Електронний ресурс]. – К., 2011. – 132 с. – Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/34/>
16. Найда Ю.М. Інклюзивне суспільство//Інвалідність та суспільство: навчально-методичний посібник. За заг. редакцією Байди Л.Ю., Красюкової – Еннс О.В. / Кол. авторів: Байда Л.Ю., Красюкова – Еннс О.В., Буров С Ю., Азін В.О., Грибальський Я.В., Найда Ю.М. – К., 2012. – 216 с.// ст.93-110– Режим доступу: <http://www.ussf.kiev.ua/ieeditions/36/>
17. Огнев'юк В.О. Філософія освіти та її місце в структурі наукових досліджень феномену освіти / Віктор Олександрович Огнев'юк //

- Освітологія = Oswiatologia : пол.-укр. щорічник укр.-пол. / Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка, Вища пед. школа Спільки польських вчителів; головний ред.: В. О. Огнев'юк, Т. Левовицький, С. О. Сисоєва. - Київ : Едельвейс, 2012. – Вип. 1. – С. 69-75
18. Організаційно-методичні засади діяльності інклюзивно-ресурсних центрів: навчально-методичний посібник / За заг. ред. М. А. Порошенко та ін. – Київ. – 252 с.
  19. Постанова КМУ від 9 серпня 2017 року № 588 «Про внесення змін до Порядку організації інклюзивного навчання у загальноосвітніх навчальних закладах». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
  20. Постанова КМУ від 12 липня 2017 року № 545 «Про затвердження Положення про інклюзивно-ресурсний центр». – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/normativno-pravova-baza.html>
  21. Примірне положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН України від 08.06.2018 р. № 609
  22. Про освіту / Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/page>
  23. Сак Т. В. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими освітніми потребами в інклюзивному класі : навч. курс та наук.-метод. посіб. / Т. В.
  24. Скрипник Т. В. Розроблення SMART-цілей для дитини з особливими потребами в процесі інклюзивного навчання / Спеціальна освіта: стан та перспективи: матеріали Всеукр. (заочної) наук.-практ. конф. Присвяч. 5-річчю кафедри корект. освіти та спец. психол. (Харків, 17-18 травня 2017 року) / ред. кол. О. І. Проскурняк, В. Є. Коваленко, А. В. Явтушенко; Департамент науки і освіти, Харків. обл. держ. Адмін., Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради – Харків, 2017. – 406 с.
  25. Софій Н. З., Спільне викладання в інклюзивному класі: метод. матеріали. / Укладач – Софій Н. З., – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 70 с.
  26. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посіб. / Укладач – Скрипник Т. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2015. – 56 с. – Режим доступу: <file:///C:/Users/%D0%A2%D0%B0%D1%82%D1%8C%D1%8F%D0%BD%D0%B0/Downloads/Tehnologii%20Autizma.pdf>
  27. Тренінговий модуль та керівництво для тренерів. Інклюзивне навчання в закладах загальної середньої освіти [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://posibnyk.nus.org.ua/wp-content/uploads/HANDOUT-for-trainers\\_TOT-Sept-2018\\_corrected-final1-new.pdf](http://posibnyk.nus.org.ua/wp-content/uploads/HANDOUT-for-trainers_TOT-Sept-2018_corrected-final1-new.pdf). – Назва з екрану.



28. Федоренко О. Інклюзивне навчання: оцінювання учнів з особливими освітніми потребами / О. Федоренко // Особлива дитина: навчання і виховання. – 2018. – № 2 (86) – С. 76-86.

29. Федоренко О.Ф. Сучасні методичні підходи до розуміння інвалідності та особливих потреб / О. Федоренко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова, – 2019. – Випуск 2 (72). – С. 223-226. – Режим доступу: <http://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/31623/>

#### **10. Додаткові електронні ресурси:**

1. Е-бібліотека – сайт Всеукраїнського фонду «Крок за кроком»: [www.ussf.kiev.ua](http://www.ussf.kiev.ua)
2. Онлайн-курс для вчителів початкової школи [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу : <https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:mon-edera-osvitoria+st101+st101/about>
3. Освіта дітей з особливими потребами / Сайт МОН України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/osvita-osib-z-osoblivimi-potrebami/>
4. Електронний браузер та тренажер МКФ. Режим доступу до ресурсу: <https://stage.icfinedu.org/browser>

#### **11. Рекомендовані книги та фільми.**

##### **Книги:**

1. Деніел Кіз. Квіти для Елджернона /пер.з англійської В. Шовкун. – Харків: клуб сімейного дозвілля, 2015. – 304 с.

##### **Фільми:**

1. «Людина дощу», фільм режисера Баррі Левінсона (1988р.)
2. «Колір раю», фільм режисера Маджида Маджиді (1999 р.).

#### **12. Інформальна та неформальна освіта**

- Платформа Прометеус <https://ukrainer.net/prometheus>
- Платформа ЕдЕра <https://www.ed-era.com/>
- Платформа Дія <https://center.diia.gov.ua/>

## ДОДАТКИ

Завдання для семінарської роботи та критерії її оцінювання.

### Модуль 1

«Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти»

**Семінар 1. Тема 2. Механізми забезпечення інклюзивної освіти у міжнародних документах.**

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Назвати основні Міжнародні документи ООН у сфері інклюзивної освіти.

Проаналізувати наступні документи з позиції права на освіту, цинтризму, створення умов (підтримки та супроводу):

- Загальна Декларація прав людини (1948),
- Конвенція про права дитини (1989),
- Стандартні правила забезпечення рівних можливостей для осіб з інвалідністю (1993),
- Конвенція ООН про права осіб з інвалідністю (2006),

**Завдання 2.** Пригадати коли і які конвенції були ратифіковані Україною. Пояснити наслідки та подальші кроки після ратифікації.

**Завдання 3.** Пояснити сутність та вплив Концепції інклюзивної освіти у документах ЮНЕСКО, Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ), Світового банку, а також Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР) на реформу системи освіти, освітні послуги тощо.

**Форма подання результату:** результати подаються у вигляді тез.

**Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Визначення важливої інформації</b>	Студент/ка називає всі головні аспекти статті, логічно їх ранжуючи.	Студент/ка називає всі основні аспекти статті.	Студент/ка називає деякі основні аспекти статті.	Студент/ка не може точно визначити основні аспекти статті.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Визначення фактів</b>	Студент/ка точно знаходить усі факти у статті та дає чітке обґрунтування, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка точно знаходить основні факти та дає обґрунтоване пояснення, чому ці факти стосуються певного аспекта	Студент/ка знаходить окремі факти і використовує слабке пояснення.	Студент/ка має труднощі з пошуку фактів у статті.

<i>Бали</i>	2	1,5	1	0
<b>Узагальнення</b>	Студент/ка коротко та лаконічно робить узагальнення	Студент/ка використовує кілька речень, щоб точно описати, про що йдеться у статті.	Студент/ка точно резюмує більшу частину статті, але має певне непорозуміння.	Студент/ка має значні труднощі щодо узагальнення статті.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Граматика та орфографія</b>	Студент/ка не допускає помилок в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 1-2 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить 3-4 помилки в граматиці чи правописі.	Студент/ка робить більше 4 помилок в граматиці чи правописі.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті.	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці і теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	5 балів	4-3 бали	2-1 бали	0 балів
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
<b>Всього</b>				11 балів

***Рекомендована основна література [2, 5]  
Рекомендована додаткова література [6,12, 14].***

## Семінарське 2. Тема 3. Основні поняття та національне законодавство у сфері інклюзивної освіти.

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Побудуйте «тайм-лайн» інклюзивного спрямування реформи української системи освіти.

**Завдання 2.** Створіть інтелект-карту інклюзивної освіти.

**Завдання 3.** Розкрийте основні принципи інклюзивної освіти та проаналізуйте шляхи їх втілення.

### Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлена в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представлена в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0

<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
<b>Всього</b>				11 балів

***Рекомендована основна література [4, 5]  
Рекомендована додаткова література [7,8, 22]***

## Модуль 2

**«Супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання».**

**Семінар 3. Тема 5. Команда психолого-педагогічного супроводу та організація взаємодії в інклюзивному процесі.**

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Змоделюйте та розкрийте організацію роботи команди психолого-педагогічного супроводу (на основі практичного кейсу. Додається).

**Завдання 2.** Наведіть приклади проявів партнерської і не партнерської роботи фахівців команди супроводу дитини з ООП.

**Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії.	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії,	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає	Використовує некоректну професійну лексику.

	Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи нові слова для більшості слухачів.	використовуючи нові слова.	незнайомих слів.	
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

***Рекомендована основна література [1, 5]***

***Рекомендована додаткова література [3, 10, 11, 21]***

#### **Семінар 4. Тема 7. Технології інклюзивного навчання на уроках української мови та літератури.**

Під час підготовки до семінарського заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Розкрийте сутність диференційованого викладання. Наведіть приклади.

**Завдання 2.** Поясніть роль адаптацій та модифікацій для подолання обмеження участі у навчанні учнів з особливими освітніми потребами.

**Завдання 3.** Наведіть приклади адаптацій та/чи модифікацій розглянувши кейси, які додаються, поясніть свою думку.

**Форма подання результату:** результати подаються у вигляді тез.

**Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підбрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підбрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.



	нові слова для більшості слухачів.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

*Рекомендована основна література [3, 5]*

*Рекомендована додаткова література [1, 2, 25, 30]*

### 13. Завдання для практичної роботи та критерії її оцінювання.

#### Модуль 1

**«Теоретичні основи та тенденції розвитку інклюзивної освіти»**

**Практична 1. Тема 1. Сутність, завдання та принципи інклюзивної освіти.**

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Дайте визначення поняттям «інтеграція», «інклюзія», «сегрегація». Доберіть приклади до визначень (на основі кейсів).

**Завдання 2.** Поясніть розуміння інклюзивної освіти як моделі соціального устрою (на основі «хмари слів»).

**Завдання 3.** Порівняйте соціальну та медичну моделі інвалідності. Покажіть, у чому перевага біо-психо-соціальної моделі.

**Форма подання результату:** результати подаються у вигляді тез.

**Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.

	нові слова для більшості слухачів.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
<b>Всього</b>				11 балів

*Рекомендована основна література [2,5]  
Рекомендована додаткова література [13,17,22]*

## Модуль 2

**«Супровід учнів з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання».**

**Практичне 2. Тема 4. Індивідуальна програма розвитку дитини з особливими освітніми потребами як документ реалізації індивідуальної освітньої траєкторії.**

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1.** Розробіть Індивідуальну програму розвитку (ІПР) на основі кейсу учня.

**Завдання 2.** Проаналізуйте розроблену програму відповідно до технології розроблення ІПР (зважте на надану інформацію; короткотривалі та довготривалі цілі; пріоритети вибору SMART-цілей; індивідуальний навчальний план; індивідуальна навчальна програма; моніторинг виконання ІПР).

**Критерії оцінювання роботи на практичному занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.

	нові слова для більшості слухачів.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує				1 бал
За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				
<b>Всього</b>				<b>11 балів</b>

*Рекомендована основна література [1, 5]*

*Рекомендована додаткова література [11, 24, 26, 27]*

**Практичне 3. Тема 6. Роль та форми взаємодії спеціального педагога, асистента дитини та асистента вчителя у класі з інклюзивним навчанням.**

Під час підготовки до практичного заняття студентам необхідно виконати завдання:

**Завдання 1** Назвіть та порівняйте роль у класі з інклюзивним навчанням :

- педагога
- спеціального педагога
- асистента дитини
- асистента вчителя

**Завдання 2.** Розкрийте роль та функції фахівців з позиції супроводу учня з ООП у класі з інклюзивним навчанням.

**Завдання 3.** Назвіть та розкрийте основні моделі діяльності асистента вчителя.

**Форма подання результату:** результати подаються у вигляді тез.

**Критерії оцінювання роботи на семінарському занятті:**

Критерії оцінювання	Вищий стандарт	Відповідає стандартам	Наближення до стандартів	Нижче стандартів
<b>Критерії оцінювання підготовленого завдання</b>				
<b>Інформація</b>	Вся представлена інформація чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах чітка, точна та ретельно підібрана.	Більшість інформації, представленої в матеріалах, була чіткою та точною, але не була ретельно підбраною.	Інформація мала кілька неточностей АБО не була чіткою.
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b>Використання фактів та статистичних даних</b>	Кожна основна думка була добре підтверджена кількома відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була адекватно підтверджена відповідними фактами, статистикою та/або прикладами.	Кожна основна думка була підтверджена фактами, статистикою та/або прикладами, але актуальність деяких з них була сумнівною.	Кожна думка не була підтверджена.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Аргументація</b>	Усі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю та логічно організовані.	Більшість аргументів були чітко та логічно пов'язані з ідеєю.	Всі аргументи були чітко пов'язані з ідеєю, але організовані нечітко і нелогічно.	Аргументи не були чітко пов'язані з ідеєю.
<i>Бали</i>	1,5	1	0,5	0
<b>Лексика</b>	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії. Розширює словниковий запас аудиторії, використовуючи та пояснюючи	Використовує відповідну професійну лексику для аудиторії, використовуючи нові слова.	Використовує лексику, що відповідає аудиторії, але не включає незнайомих слів.	Використовує некоректну професійну лексику.

	нові слова для більшості слухачів.			
<i>Бали</i>	1	0,75	0,5	0
<b><i>Робота на семінарському занятті (онлайн/офлайн)</i></b>				
<b>Активність та участь</b>	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на високому рівні та ефективно його презентує, бере активну участь в усіх видах діяльності на занятті	Студент підготовлений до заняття, демонструє розуміння матеріалу на достатньому рівні та добре його презентує, активний на занятті	Студент загалом орієнтується в проблематиці теми заняття, достатньо активний на занятті.	Студент не підготовлений до заняття
<i>Бали</i>	<i>5 балів</i>	<i>4-3 бали</i>	<i>2-1 бали</i>	<i>0 балів</i>
За відвідування ОЧНОГО заняття студент отримує За відвідування ОНЛАЙН заняття (в умовах дистанційного навчання) з включеною камерою студент отримує				1 бал
<b>Всього</b>				11 балів

*Рекомендована основна література [1, 5]  
Рекомендована додаткова література [ 3, 10, 11, 21]*